

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 3 Å R G A N G

15. NOVEMBER 1951

A V I N N H O L D E T : NR.
KIRKEÅRET - DIKT - SOSIALE PROBLEMER I ROMERSK 41
LYS II - OMKRING GRUNNLEGGELSEN AV ST. PAULS
MENIGHET - KIRKEJUBILEET I BERGEN - RELIGIONS-
LÆRERMØTE I KØBENHAVN - LITTERATUR - I 42
KIKKERTEN - RIKELIG UTENLANDS REPORTASJE
NESTE NUMMER KOMMER 29. NOVEMBER 1951.

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

N. K. K. F

Vi anbefaler

også i år våre vakre julekort — 4 forskjellige motiver på gul kartong à kr. 0.25 pr. stk. Korrespondanse-kort m. konv. à kr. 0.30 pr. stk. Vanlige julekort m. norske motiver, 10 stk. i konv. à kr. 1.00 pr. konv. Bestilling innsendes til formannen, fru Ingrid Straith Solberg, Prinsesseallé 2, Skøyen, Oslo. — Kortene fåes også i St. Olavs eksp., og i Katolsk Bok- og Bladsentral, Akersv. 5, Oslo.

St. Hallvards menighet, Oslo

BASAR

i Urteгатen 29 II

til inntekt for kirkens oppusning.

Åpent:

Fredag 16. nov. kl. 12—14 og fra kl. 19.00.

Søndag 18. nov. fra kl. 12—14 og fra kl. 19.30.

Onsdag 21. nov. kl. 12—14 og fra kl. 19.00.

Fredag 23. nov. kl. 12—14 og fra kl. 19.00.

Søndag 25. nov. kl. 12—14 og fra kl. 19.30.

Mandag aften 26. nov. foregår trekningen.

Alle hjertelig velkommen.

Basarkomiteén.

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urteгат. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.45: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

LILLESTRØM:

Søndag 16. desember kl. 11: Sang-
messe med preken.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 18. NOVEMBER: 27. s. etter Pinse (i Messeboken: 6. s. etter Epifani). Ep. 1. Tess. 1, 2—10, Ev. 13, 31—35. Mandag: Elisabeth, enke. Tirsdag: Felix fra Valois, bekj. Onsdag: Marias ofring. Torsdag: Cecilia, jomfru, mart. Fredag: Clemens I, pave, mart. Lørdag: Johannes av Korset, bekj., kirkelærer.

SØNDAG 25. NOVEMBER: 28. s. etter Pinse (i Messeboken: 24. s. etter Pinse). Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matt. 24, 15—35. Mandag: Silvester, abbed. Tirsdag og onsdag: Ferialdager. Torsdag: Vigilien til apostl. Andreas. Fredag: Andreas, apost. Lørdag: Maria-lørdagsmesse.

SØNDAG 2. DESEMBER: 1. s. i Advent.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hånsteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:
Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

63. ÅRGANG

15. NOVEMBER 1951

NR. 41-42

Corona Benignitatis Dei — Kirkeåret

Av Gunnel Vallquist

NOVEMBERMÅNEDENS liturgi preges av det tetnende mørke som tok til å omgi oss allerede i oktober. Tekstene de første søndagene etter pinse vitner om dette; tre ganger synges i messen: *De profundis clamavi ad te, Domine* — «Fra det dype roper jeg til deg, Herre». Allerede det timelige mørke som omgir oss, lar oss ane noe om mørket i dødsskyggens dal, og derfor har også Kirken latt november bli de dødes måned, den måned da vi særlig ber for de hensovede.

Men det ville være en stor villfarelse å tro at dette skulle legge en dyster sordin på vårt kirkelige liv i denne måneden. Forat vi ikke skal ta feil på dette punkt, lar Kirken den innlede med to høytidsdager som tvertom markerer jubel og triumf.

Først Kristi Kongefest. Denne er av meget sen datum. I en tid da kristenfolket levet med i liturgiens innhold var det ikke noe behov for en slik høytid; Kristi Kongedømme ble jo feiret daglig. Tidebønnen på hver høytidsdag begynner med matutinens invitorium, der *Regem Dominum*, Herren Kongen, — eller som det het i vår middelalder, *Vår Drott* — ble tilbedt. Hver søndag er en gjentakelse av og påminnelse om påskedagen da Kristi Kongedømme ble utropt ved oppstandelsen. Og ved siden av påskedagen finner vi palmesøndag med sitt jublende: *Gloria, laus et honor tibi sit, Rex Christe Redemptor!* — til Dig heder, lov og ære, Kristus Konge og Forløser, — Hellige Tre Kongers dag da alle jordiske kongedømmer bøyer seg i tilbedelse for den nyfødte fyrsten, hvis rike ikke er av denne verden, samt Kristi Himmelfartsdag, da den oppstandne Frelseren inntar sin plass ved Gud Faders høyre side.

Når vi ved inngangen til november måned minnes om at Kristus er herskeren som en gang for alle beseiret

mørkets makter, så er det i overensstemmelse med liturgi-ens innhold.

Samme mening har Allehelgensdag 1. november. De døde — det er fremfor alt i livets perspektiv vi skal se dem, i det salige livets, i perspektivet av deres og vår alles bestemmelse: den evige salighetens — *visio beatifica*. Det kristne livet skal vesentlig være *eskatologisk*, rettet mot de siste ting, alt etter som kirkeåret skrider fram for våre tanker i denne retningen, for å kulminere i advent, der det eskatologiske perspektivet er det helt framherskende.

Allehelgensdagens liturgi domineres av Johannes åpenbaring. *Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat...* «Jeg så en stor skare som ingen kunne telle...» synger vi til vesper og til laudes. Det er de salige som står samlet rundt lammets trone — likesom på Gentalteret som forestiller tilbedelsen av lammet — og omgir den med evig lovsang, for Han har gjenløst alle folk i sitt blod: *Redemisti nos, Domine Deus, in sanguine tuo ex omni tribu et lingua, et populo et natione...*

På alle sjelers dag, den 2. november, lyder ennå ekkot fra de saliges lovsang i våre ører — innledet her på jorden i Kirkens liturgi — og hjelper oss å leve med i det mysterium denne dagen byr oss. La oss lytte riktig til messens tekster og melodier: De er ydmykt bønnfallende og preget av dypt alvor, men absolutt ikke mørksinn og enn mindre av fortvilelse overfor døden. «Gi dem, Herre, den evige hvile, og la det evige lys skinne for dem» — det lys vi fikk se et glimt av da vi sang om de saliges glede. Og messens Kyrie er så fylt av fred, av barnlig fortrosthing, som om bønnehørelsen allerede lå innen rekkevidde. Epistel- og evangelietekster taler alle om oppstandelsen, og prefasjonen gir det vakreste uttrykk om

Song for en døyande ung klosterbror

Vår gode bror, um no di avferd stundar til,
då må kje hjarta blø i sorg og gru.
Av di du tru at Gud det soleis vil,
so frygdar du deg òg i denne tru.

Kven tykkjer vel når han mot bausens båror strir
at han for snart kan koma frelst i land?
Kven ynskjer vel når på ein planke fram han rir
å driva lenger burt frå heimsens strand?

*

Med Sankt Dominikus i lag
stend dine sæle brør idag,
dei ser deg no og frygdar seg
og skundar seg å møta deg.

Dei syng når deira broder kjær
frå fårlegt skipbrot ut er løyst,
og fagnar deg som komen er
i deira lag til frygd og trøyst.

Mot dette målet på din veg
din ordensregel leidde deg
med Kristi dyre lidning som er verd
meir enn det største gagsverk på di ferd.

Snart ljose engle-ånder slær seg ned
kring lægret ditt med ljuvleg trøyst og fred.
Når siste timen for ditt jordliv slær
di sjel mot himmelbøgder upp dei ber.

Du tarv kje ottast då, for nære bjå
vil mori av all kjærleik trugi stå,
ho let kje hjarta att, men miskunnfull
ho bed at Gud vil sletta ut di skuld.

Dei tårone som ber på kinnet rann
vert turka burt av Herrens milde hand,
imillom sæle ånder fær du rom,
ho syner deg ein stad med blom i blom.

Der fær du blomar sjå som høyrer våren til,
dei ævelege blomar skin i himmelvåren mild.
Der skal du sæl få ganga i Herrens fotefar
i dagar utan ende i himmelsk urtegard.

Og alle dyre gode som Gud hev etla deg,
kan menneskje på jordi nok aldri tenkja seg,
og der er beller ingen som finn dei rette ord
for alt som Gud vil gjeva sitt barn i visdom stor.

*

So ver då reide til å treda inn
i Herrens glede. Gakk med frygd i sinn
og tak imot den ævelege løn
som Herren gjev av nåde på di bøn.

Din vitenskap må du ikkje lenger grunna på,
syrg ikkje meir for studie du gjeng ifrå,
snart vil du alt få kjenna utan id
og læra årsaki til alt som bid.

Kan hende du hev vona å få gjort
til Herrens ære noko ovleg stort.
Guds forsyn hev kje vilja so, og ber
du fær kje læra lekse du hev kjær.

Vår Jesus veit um sine, og han som kjenner best
dei gode som kan tena hans vener allermest
han gjer òg i sin godleik det som er best for deg,
han leidar deg ved handi og tek deg heim til seg.

Umsett frå fransk (13. årh.) av Ragnbild Foss.

håpet på evig liv: *In nobis spes beatæ resurrectionis ef-
fulsit...*

Denne begravelsesliturgi, så gjennomstrømmet av fred og fortrøstning, er helt etter den «klassiske» kristendoms ånd, den uttrykker adekvat sinnsstemningen i en tid da den kristnes død ofte var martyrdøden, der han ble forenet med sin Herres seier og triumf: *christianus alter Christus*. Her er ikke rom for redsel. Men med middelalderen kommer noe annet inn. Kirken er blitt et rike av denne verden; rasjonalismen har gjort sitt inntog og til nød blitt kristnet av skolastikken; feidene raser mellom kristne brødre. Lyset fra de første kristne århundrer er blitt fordunklet, syndsbevisstheten knugende; det triumferende Kristusbildet viker etter hvert for den lidende Menneskesønnen, tynget av verdens synd og smerte. Det er mot denne bakgrunnen en må se opphavet til sekvensen *Dies Irae*, et litterært mesterverk som imidlertid lite passer

inn i requiemmessene. Den ble også diktet til annet bruk og ble til å begynne med sunget på første søndag i advent, før evangeliet om den ytterste dommen. Det må være tilfølgelig å beklage at den ikke fikk bli værende i sin opprinnelige sammenheng, for den uttrykker med mektig skjønnet syndernes følelser overfor scenen som manes fram nettopp fra dette evangelium.

Novemberliturgien er særlig vel egnet til å gi oss en visjon av kirken: den triumferende kirken i salig tilbedelse rundt lammets trone, den kjempende og bedende kirken på jorden som kommer den lidende kirke til hjelp i lys fortrøstning om at den dag skal rinne da alle lidende lemmer på Kristi legeme skal bli forherliget med ham i det *Urbs Jerusalem, beata dicta pacis visio* som det synges om i vesperhymnen i begge kirkevigsels høytidene 9. og 18. november.

Gunnel Vallquist.

Sosiale problemer i romersk lys. II.

Foredrag holdt av jesuittpater P. Gundlach, Rom, på katolske menns sosial-kongress i Essen 22.—23. sept.

EIENDOM OG MEDBESTEMMELSE

Hvordan forholder det seg med privateiendomsrettens fundamentale, ordnende funksjon i samfunnslivet i alminnelighet og i det økonomiske liv i særdeleshet? Man blir stemplet som «reaksjonær», når man snakker om dette. Den hellige far har ganske nylig talt om privateiendommens fundamentale funksjon og tydelig framholdt — helt i samklang med «Rerum novarum», «Quadragesimo anno» og Kirkens lære — hvorledes den menneskelige person som utgangs- og siktepunkt også i det økonomiske liv framtrer som bæreren av ansvaret i produksjonsprosessen. *Han har brennemerket den utvikling på kapitalistisk hold, som har tatt sikte på å hitføre ansvarsformer av anonym kollektivitet og har gitt uttrykk for at han i arbeidernes krav på økonomisk medbestemmelsesrett i bedriftene ser ytterligere et skritt på veien mot avskaffelsen av ekte ansvar i det økonomiske liv. Derfor avviste han utvetydlig i sin tale den 7. mai 1949 den økonomiske medbestemmelsesrett i bedriftene og gjentok dette i den tale han holdt den 3. mars 1950. Han understreket dens uforenlighet med Kirkens lære om privateiendomsrettens fundamentale funksjon i det økonomiske liv. Etter dette het det i en rekke kristelige publikasjoner: «Pavelig tale framkaller uro blant arbeidere». Hvorfor denne reaksjon? Når vi jo dog vil være kristne og ikke sosialister? Den hellige far har ikke avvist noe av det som kan styrke arbeiderens stilling som subjekt i produksjonslivet, og kommer ikke til å avvise noe av det som kan tjene til å styrke denne stilling som f. eks. medeiendomsretten, som nødvendigvis må være grunnlaget for medbestemmelsesretten. Allerede nå er det helt tydelig at denne omstridte medbestemmelsesrett ikke tjener til å befeste arbeidernes stilling som subjekt i produksjonslivet. Maktforholdene vil komme til å forskyve seg til fordel for industrilederne og funksjonærene. Dette vil uvergelig fjerne produksjonen fra det personlige initiativ som springer ut av den private eiendomsrett, men det er jo nettopp det den katolske sosiale lære vil verne om.*

SOSIALISERINGEN OG STATENS ORDNENDE FUNKSJON

Som kristen må man holde seg klart for øyet det vi her har fremholdt, om man vil forstå Kirkens standpunkt til spørsmålet om sosialiseringen: overføringen av produksjonen på det offentliges hender. Som grunnleggende produksjonsform avviser Paven denne overføring. I henhold til det kjente sted i «Quadragesimo anno» tillater han den likevel i enkelte tilfeller. Men om det er riktig hva en fagmann i sosialismen som Hilferding skriver i sin bok «Finanzkapital» at det bare er nødvendig å gjennomføre sosialismen i nøkkelindustriene, kan det ikke sies at det nevnte sted i «Quadragesimo anno» rettferdiggjør en slik sosialisering. «Quadragesimo anno» rettferdiggjør nettopp ikke slikt som i sin konsekvens fører til sosialisme.

Statens oppgave er i siste instans å koordinere utøvelsen av de mangfoldige personlige rettigheter. I dag er denne funksjon forstyrret på det alvorligste. *Staten står i fare for å bli forskjellige interessentgrupper, dvs. kollektive krefters kampmål.* Dette er imidlertid alt annet enn heldig for dens funksjon som beskytter av den menneskelige person. Staten har vanskelig for å hevde sin egenart. Hvorfor? Fordi dens naturlige opprettholdere, familiene som bygger sin materielle eksistens på sunne eiendomsforhold, ikke lenger bærer staten. Vi står her ved et av demokratiets fundamentale anliggender som hverken den borgerlige liberalisme eller sosialismen som proletar liberalisme har erkjent.

OPPHJELPEN AV MIDDELSTANDEN

Vi støter her direkte på problemet til den ekte, selvstendige middelstand hvis svekkelse så alvorlig har brakt den naturlige likevekt i samfunnsstrukturen i fare. Nettopp av denne grunn og aldeles ikke som følge av middelalderlige reminisenser reiser den katolske sosiale lære kravet om *at de små og middelstore bedrifter må fremmes og styrkes.* Dette er også grunnen til at en sentralisert planøkonomi avvises, en økonomi der som idé og praksis helt naturlig føler seg tiltrukket av storbedriften og som forutsetter en lett disponibel arbeidskraft som er løst fra den private eiendom og isolert fra familien. Dette er også grunnen til at Paven har tatt avstand fra en rent formalistisk full sysselsettings politikk.

Industriledere og fagforeningsfunksjonærer som er infisert av sosialisme, er i vår tid som er så sterkt preget av overtro på organisasjon og tekniske muligheter, de naturlige bærere av planøkonomiske idéer og drømmer. Økonomien, berøvet alle naturlige ordningsstrukturer, er som en *tabula rasa* operasjonsfeltet for disse folks konstruksjoner. Når den katolske sosiallære går så sterkt inn for en selvstendig middelstand, er det nettopp for å hindre at disse planøkonomer skal gjøre en *tabula rasa* av det private næringsliv. Og særlig der hvor både den storkapitalistiske, borgerlige libehalisme og sosialismen begunstiger en slik utvikling og søker å gjøre staten til et redskap for næringslivet, er det meget om å gjøre for den katolske sosiallære å heve samfunnet og i særdeleshet næringslivet opp i et ordnet livs hele fylde og verne staten mot å gå opp i næringslivet og samfunnsøkonomien. Dette er meningen med den katolske middelstandspolitik.

DEN YRKESMESSIGE ORDEN

Men det er også meningen med den yrkesmessige orden som har vært så meget diskutert. *Kirken tenker overhodet ikke på å opgi denne idé hvor meget ond-sinnede og dårlig underrettede personer enn måtte snakke om fascisme og Pétainisme.* Kirken tror — det framgår av «Quadragesimo anno» — at den med idéen *den yrkesmessige orden* kan vise de anti-kapitalistiske tendenser i tiden en positiv vei som unngår sosialismens eller kommunismens negative og tilsynelatende løsninger. Nødvendigheten av en slik vei kan bare bestrides, hvor man mener at man ved hjelp av lov-

Omkring grunnleggelsen

Vi gjenga i forrige nummer den første delen, «Kattolikk i Bergen 1844—1846», av pastor dr. Duins foredrag ved jubileumsfesten. Her fortsettes med kapitlet omkring St. Pauls menighetens grunnleggelse.

Pastor Christopher Holfeldt-Houen.

De to menn som menigheten i Bergen alltid vil stå i stor takknemlighetsgjeld til, er pastor Holfeldt-Houen og pater Stub. Og det tør nok fremheves at til tross for pater Stubs uvissnelige fortjenester må allikevel pastor Holfeldt-Houens navn komme først i rekken, fordi det var han som stiftet Bergens menighet, fordi det var han også som helt alene virket her i Bergen i menighetens første 13 år.

Ved St. Pauls kirkes 50-års jubileum i 1926 ble det av bergenseren Bjarne Johannesen satt opp en historikk over kirken og menigheten opp til 1926. Denne historikk, som virkelig er meget god, beretter utførlig om begge disse nordmenns konversjonshistorie og om deres senere opphold og arbeide i og for Bergen. Man har sagt meg at

regler kan verne prisdannelsen på det frie marked. Dette kan ennå synes mulig i et land som De Forente Stater, hvor territoriets utstrekning og mengden av naturlige produksjonskrefter gjør det mulig å unngå all alvorligere friksjoner eller lett å overvinne skadevirkningene av dem. Men der er heller ikke de anti-kapitalistiske tendensene ennå så sterke, og der hersker fremdeles en nesten naiv tro på det ubegrensede framskritt; hverken de reelle eller moralske forutsetninger som alene gjør det mulig å forstå den yrkesmessige orden, er m. a. o. for hånden i dette land.

DEN FRIE MARKEDSØKONOMI

Annerledes forholder det seg hos oss og i de høy-industrialiserte land i det gamle Europa. Her er det om å gjøre å redde den frie markedsøkonomi; det kan gjøres ved at nye markeder åpnes og at man frigjør seg fra den formalistiske idé om det ene marked som forutsetter at alt av materielle verdier og ytelser i et folks og verdens økonomi som kan uttrykkes i penger, er i balanse. Denne formalistiske oppfatning av markedet er blind for den kjennsgjering at samfunnsøkonomien alltid er et folks konkrete, sosiale livsprosess som forløper i rom og tid. Man kan bare redde den frie markedsøkonomi om man igjen binder den til ordnende strukturer som er forankret i produksjonens inndeling eller organisasjon i rom og etter ytelser, hvorved samfunnsøkonomien sikres karakteren av en sosial livsprosess. Det er altså ikke om å gjøre å fastsette priser og å gripe direkte inn i omsetningslivet, men å påvirke de faktorer som bestemmer markedet. Den liberale nasjonaløkonomi som bare teoretisk evner å se markedet ret statisk, kommer aldri til å fatte idéen med den yrkesmessige orden.

Hva virkeliggjørelsen av denne idé angår, kan det foreksempel pekes på at nesten alle i dag er klar over at man ikke lenger kan fortsette med det 19. århundres verdensøkonomi som ikke sondret mellom forskjellige økonomiske rom eller områder; at det vi trenger er regionale enheter med «hjemmemarkeder» som er relativt tilstrekkelige. Men det vil vise seg at disse ikke kan organiseres ovenfra og nedover; de må vokse fram av forhold man har full oversikt over. Da vil tiden for organisasjonen av samfunnsøkonomien etter rom og ytelse være kommet og også for den samfunnsstruktur som bygger på denne ordning.

Den yrkesmessige orden som ramme for fri markedsøkonomi forutsetter bedrifter som økonomisk — i det minste prinsipielt — hviler på den private eiendomsretts grunn og som bare utsettes for koordinerende innvirkning fra samfunnets side.

*

Stillet overfor faren fra øst kan man ikke arbeide med midler som mer eller mindre ligner dem man der arbeider med. Man bør snarere aktivere den personlige ansvarsfølelse og skape arbeidsorganisasjoner som er mest mulig oversiktlige, hvor de som er beskjeftiget kjenner hverandre og hvor alle deler ansvaret, hver etter sin innsats i produksjonen. For tiden strander vi på overorganisasjoner og på for store økonomiske rom-enheter. Vi må bekjempe disse forhold som angivelig er framtunget av omstenighetene, om mennesket til tross for organisasjon og teknikk skal bli tingenes herre og ikke ligge under for dem. Det er viktig at særlig de kristne innser denne fare. Det er nødvendig om vi åndelig skal kunne overvinne fienden i øst. Det er også en forutsetning for at vi ikke dukker under i det øyeblikk faren er over oss.

av St. Pauls menighet

dette stort sett var velkjent hos menigheten, og jeg skal derfor innskrenke meg til enkelte detaljer her og der.

I 1847 var Christopher Holfeldt-Houen blitt katolikk i Rom, der han også kort etter begynte å studere teologi. 1854 ble han presteviet, og det ser ut til at han i løpet av august måned det året kom frem til Christiania, der pastor Lichtle, pastor Montz' annen etterfølger, var sogneprest. I hvert fall skriver han den 27. august til kardinalen i Propagandakongregasjonen for å meddele at han er kommet vel frem, men at han underveis hos nuntiusen i München har måttet låne penger for overhodet å kunne komme frem. Man hadde jo den gang ikke reisebyråer som kunne ordne med hele reisen, og der en kunne betale hele reisen på forhånd. Allikevel var hans ovennevnte brev ikke mer enn 14 dager underveis, for kardinalen svarer alt den 11. september.

Til fots over Filefjell.

Om det var første gang etter sin hjemkomst, tør vi ikke si, men i hvert fall var pastor Holfeldt-Houen tre år senere, sommeren 1857, til fots på vei over fjellet mot Vestlandet. Han tok antagelig med postvogn fra Christiania til Fagernes i Valdres, derfra til fots over Filefjell til Lærdal ved Sognefjorden, og da videre med båt til Bergen. Senest i oktober er han tilbake i Christiania, for da blir han omtalt i en korrespondanse mellom sogneprest Lichtle og mgr. Studach. Holfeldt-Houen har bedt om å få dra ail Bergen; enten ba han Studach personlig, eller også gjennom Lichtle. Den 21. oktober skriver Lichtle til Stockholm at tanken på å bli helt alene i Christiania holder ham tilbake fra å la pastor Holfeldt-Houen reise; og en skal innrømme at erfaringene hans forgjengere hadde gjort, ikke gjorde den frykten ubegrunnet. Men de tre år Holfeldt-Houen hadde vært i Christiania, hadde øyensynlig vist at en del forventninger ikke var gått i oppfyllelse. Da redemptorist-patrene forlot Christiania i 1854, var menighetsskolen blitt lukket og det var helt tydelig mgr. Studachs håp og ønske at den norsk-fødte Holfeldt-Houen skulle få den på fote igjen. Noen år senere skriver Studach: «Skade at hr. Holfeldt-Houen aldri har hatt lyst til skoleundervisningen; ellers hadde han — utrustet som han er med alle dertil fornødne kunnskaper — vært ønskelærereren (den mest lämpliga läraren) for ungdommen i Christiania.» Selv har pastoren erklært overfor Studach at han ikke har kall for skolen. «Men», skriver Studach i oktober 1857 til Lichtle, «hva kan han da gjøre i Christiania? Ingenting, dessverre; og atter ingenting. Men i Bergen vil han muligens finne seg et arbeidsfelt.»

Norden i alarmtilstand?

Typisk for situasjonen den gang er Studachs innsten-

dige erklæring om at Holfeldt-Houen først må ha innstallert seg et eller annet sted før en eventuell etterfølger kan komme til Christiania; tre prester der samtidig ville bringe hele Norden i alarmtilstand! Dette siste kan muligens synes overdrevet, men husker man på vanskelighetene nettopp da i Stockholm, som året etter endte med utvisning av 6 svenske damer som var gått over til katolisismen, da forstår man nok Studachs ytterste forsiktighet. Avgjørelsen blir av Studach lagt i pastor Lichtles hender, men han vedlegger en sjekk på 60 spesiedaler (240 kroner), for tilfellet pastor Holfeldt-Houen reiser til Bergen.

Opprettelsen av Bergens menighet tar seg følgelig atskillig annerledes ut enn den i Christiania i 1843, der katolikkene henvendte seg til Studach og ba om en fastboende prest. Både mgr. Kjelstrups skildring av menighetens opprettelse her i Bergen, og i en viss grad også Bjarne Johannesens, må derfor nok revideres eller i hvert fall utfylles i så henseende.

Etter å ha mottatt Studachs brev av 26. oktober, har pastor Lichtle øyensynlig avgjort saken meget snart, besluttet seg til å la sin kapellan reise og bli alene tilbake i Christiania, for ennå desember samme året flytter pastor Holfeldt-Houen definitivt til Bergen og leier seg inn hos kjøpmann Kahrs på Kalmargjerdet. Noen bøker og det han trenger av messeskrud og annet utstyr til et lite alter, får han med fra Christiania. Den 16. november blir det satt opp en liste over disse saker og underskrevet av pastoren i Christiania.

Pater Stub inn i bildet.

Den katolske prestens ankomst har nok ryktes snart også denne gang, for noen av pater Stubs slekt eller venner skriver om det til ham i Italia. Fra Turin skriver han straks til pastor Holfeldt-Houen som han hadde møtt for vel 10 år siden, lenge før hans prestevieelse, da han nettopp hadde konvertert. Pater Stub ba nu om nøyaktige opplysninger: om kapellet, om situasjonen og alt, og de lot ikke vente på seg. Ut på sommeren samme år (1858) er pater Stub for første gang på besøk i Norden. I slutten av juli kom han med skip fra Kjøbenhavn til Christiania, der pastor Lichtle straks tilbød ham å preke til Olavsfeiringen, søndagen etter. Med datidens kystrute kom pater Stub kort tid etter til Bergen, der da den nyere tids to første norske prester møttes på Kalmargjerdet. Kapellet var — som Stub mange år senere skrev (1878) — innrettet i loftsetasjen («les combles») av et lite trehus, med et lite, meget lite værelse til presten i flukt med kapellet. På den ene side var hans glede stor over å finne et lite katolsk kapell i sin fødeby,¹ over å kunne feire den

¹ Stub — født 17/6 1814 — ble som 13-åring av sin far sendt til Genova der familien Stub hadde et handelshus (1826); nyttårsaften 1829 ble han katolikk; juletider 1832 trådte han inn i barnabitterordenen og september 1837 ble han presteviet i Rom (Laterankirken). Senere var han blitt en feiret predikant i Italia og ble betrodd høye stillinger i sin orden.

hl. messe der slik som han også hadde gjort i Christiania altså ikke underveis, andre steder!). Uvilkårlig trekker han sammenligning med sin egen barndomstid, da det hadde vært helt utenkelig. På den annen side var jo kapellet lite, ikke mer enn en 5—6 meter langt, med en antagelsesvis ikke videre bred trapp som adgang. Disse skyggesider fikk pater Stub meget sterk føling med, da han den første og de påfølgende søndager preket i høymessen i kapellet; selv setter han ordet høymesse i anførselstegn, og bare en brøkdel av hans barndomsvenner, klassekamerater, slektninger og kjente av familien Stub — som alle gjerne ville høre ham — kunne finne plass i det lille kapellet. De fylte til og med hele trappen nedover. En av dem sa senere til ham at han skulle be om lov til å preke i Mariakirken, da kunne virkelig alle som ville, også komme inn. Stub spurte også sognepresten der, «selvfølgelig mer for spøk enn for alvor», tilføyer pastor og senere biskop Offerdahl i sin skisse av pater Stubs liv, men denne tilføyelse står nok helt for pastor Offerdahls regning; i pater Stubs egen beretning sies intet om det, men sognepresten svarte at det nok ikke lot seg gjøre. Da var det paterens venner sa: «Bygg Dem da en egen kirke, så vi kan komme og høre Dem.» Her var det tanken å bygge kirke i Bergen ble til hos pater Stub. Det var i august 1858. Det skulle gå nesten 20 år før den ble til virkelighet.

Nøkternt bedømt.

Når den apostoliske prefekt for Norge, mgr. Bernard, senere, i 1872, sammenfatter de første 7 årene pastor Holfeldt-Houen virket i Bergen, altså før bygningsarbeidet ble påbegynt, da nedskriver han følgende karakteristik, som er nøktern og derfor sannsynligvis temmelig nær virkeligheten: «Året 1858 (!) ble den norskfødte pastor Holfeldt-Houen sendt til Bergen for å opprette en stasjon i denne viktige byen. Det finnes der en liten gruppe katolikker og havnen anløpes hvert år av mange katolske sjøfolk av forskjellige nasjoner. Uten prestegård som fast bosted for presten, og uten en kirke som gir mulighet både til å utfolde vår liturgi og til å nytte prekestolen for å fremlegge kirkens lære, har det vist seg umulig virkelig å komme i kontakt med protestantene, for de søker ikke til gudstjenester i et værelse,» — en karakteristik og en konstataasjon som muligens ikke bare gjaldt den gang.

Vi tør kanskje ennu nevne at pastor Holfeldt-Houen av biskop Studach ble bedt om å reise til Christiania for å være til stede ved overbringelsen av Olavsrelikvien året 1862. Relikvien hadde inntil da stått på Nationalmuseet i Kjøbenhavn og dronning Josefine hadde utbedt seg den som gave hos den danske konge. Etterat relikvien fra inngangen til prestegården i prosesjon var ført til kirken og plasert på side-alteret, holdt pastor Holfeldt-Houen dagens uten tvil begeistrede festpreken. Levittmesse fulgte, frembåret av biskop Studachs utsending, pastor Bernhard fra Stockholm, som personlig hadde brakt relikvien fra Stockholm til Christiania.

Feiringen av St. Pauls

I kirken

Atter har Bergen kalt på vår oppmerksomhet. På foråret ble hovedfesten for St. Fransiskus-Xaveriussøstrenes 50-års jubileum feiret i Bergen. Denne gangen sto St. Pauls-kirkens vakre kirkebygning i sentrum for feiringen. Den 30. juni i år var det 75 år siden kirken ble høytidelig vigslet til apostelen Paulus. Jubileet ble imidlertid henlagt til søndag 28. oktober, Kristi Kongefest, som samtidig skulle være feringsdag.

En kan ikke tenke seg en bergensk begivenhet uten øyeblikkelig å sette den i avhengighetsforhold til været. Det ble det rene ønskevær: Kirken i sitt grå murverk lå innhegnet i høstens vidunderlige løvkoloritt, og solen spilte seg rødt i det irrgroenne tårnspiret. Slik var det både lørdag og søndag, begge med skjønne aftener også.

Lørdag aften var ungdommen samlet for å antisipere morgendagens særlige budskap til dem: Kristi Kongefest som ungdommens merkesdag. Sokneprest Duin, Porsgrunn, holdt en tankevekkende konferanse for ungdomslagets medlemmer i søstrenes kapell i kirken, og oppslutningen var meget god.

Det var et stilfullt festsmykket kirkerom som hilste menigheten velkommen til høytidelighetene på søndagen. Fromessen ble holdt av pastor Hansteen Knudsen, og snart etter fyltes kirken til siste plass i påvente av Pontifikalmessen ved Hans Høyverdighet biskopen. Her var sokneprest dr. Gorissen og pastor Hansteen Knudsen levitter, fransiskanerpater Hol presbyter-assistens og sokneprest Duin seremonimester, mens pastor L. P. Messel sto til rådighet for menigheten nede i kirken. Det ble en jubileumsmesse som Bergens katolikker sikkert tok del i med et sinn av ekte takknemlighet. De har en kirke, der både interiøret, eksteriøret og hele anlegget omkring «änder av katolisisme». Det er noe middelaldersk vakkert over komposisjonen og noe kontinentalt i atmosfæren. Det kan knapt sies om et annet katolsk kirkebygg i Norge i dag, bortsett fra de pre-reformatoriske.

Her skal flettes inn en ekstra honnør til koret, som våget en moderne utfoldelse av polyfonisk messesang — det brøt ikke stilen, det framhevet snarere jubileet. En honnør også til sakristansøsteren og ministrantene — alt var tilrettelagt så skjønnsomt og forløp så verdig!

Etter pontifikalmessen fant feringsdagen sted. Hans Høyverdighet talte fra kordøren disse tanker:

I det lille kapellet på Kalmargjerdet var det ingen anledning til f. eks. å utfolde Langfredagsliturgien. Hvordan pastoren forholdt seg på en langfredag, er vanskelig å si, men prekenen inntok vel den alt overveiende del av hans gudstjeneste den dagen. Hans «Langfredagsprædiken», som han holdt «i det katolske Kapel i Bergen i 1860», som jeg har funnet manuskriptet til (Vik. Arkiv, Oslo), er nemlig på hele 18 sider (21×27 cm), som jeg personlig med letthet kunne dele i 4 alminnelige høymesseprekener, hva lengde angår.

J. J. Duin.

I neste nummer følger den avsluttende del: «Reisningen av St. Pauls-kirken».

Kirkens 75 års jubileum

«Vår hellige Kirke har her én mening og ett mål: å føre menneskene til Gud, til Kristus, å omdanne menneskenes sinn og hjerte etter Kristi sinn og hjerte, så han må være vår konge og herske over hver fiber av vårt vesen.

Til offervielser av dette store mål bygger vi gudshus, hellige steder der alt vi ser og hører får vår sjel til å løfte seg opp over det jordiske og forfengelige. Vårt gudshus minner en stadig om at trass i alle tekniske og kulturelle framskritt, hviler menneskehetens lykke på guddommelig grunnvoll, på guddommelige lære, som selv moderne mennesker ikke kan frigjøre seg fra uten å gå til grunne.

I vår soknekirke får vi meddelt de nådeunder Kristus har gitt sin kirke, nettopp for å rotfeste og grunnfeste oss i Gud, i det overnaturlige. Blant disse nådemidler er også feringens hl. sakrament som en ny flokk av menigheten nå skal motta. Dette sakrament gir dere den Hellige Ånd, Guds under, i motsetning til verdens ånd, og gjør dere til Kristi stridsmenn, som tappert skal kjempe under Kristi kongsfane.

Har vi da ikke i dag all grunn til å være fylt av hellig glede og til å takke Gud for at han har gitt oss vår soknekirke, der vi får nåde og kraft til å følge vår konge og en dag få del i hans seier?»

*

Den kirkelige feiring fortsatte med takkeandakt om aftenen med høytidelig avsyngelse av «Te Deum». Biskopen forrettet, assistert av sokneprest Gorissen og pastor Messel. Mandag morgen var requiemmesse for menighetens avdøde medlemmer og prester.

Jubileumsfesten i krypten

Krypten under St. Paulskirken er en enestående innretning. Hvor finner en ellers på våre breddegrader et festlokal med et oratoriums arkitektur, kritthvite vegger, hvelvet tak og gotiske buer? Det skal bare noen løvbunter til for å skape festpreget. Men så lett tok arrangørene det nok ikke. De hadde patinert det hele med et veld av høstens løvprakt, og landets lengste katolske festbord — sine gode 30 alen — manglet så visst heller ikke på dekor så vel i oppdekning som i utvalget av consumabilia.

Om lag hundre personer tok del i festen. Den ble åpnet med ungdommens velkomstsang til Biskopen. St. Olavs-lagets formann, kaptein J. B. Lorentzen ønsket velkommen til bords og var aftenens dyktige toastmaster. Hr. René Joys holdt talen for Biskopen. Han bladde livlig i minnens album og kommenterte med yrende bergensk spiritualitet — stemningen var skapt. Hans Høyverdighets svartale gikk alle til hjertet, og han takket varmt sokneprest Gorissen, pastor Messel og pater Hol for deres fortjenstfulle virke i St. Pauls menighet, og St. Olavs-laget fordi det hadde forstått å samle alle krefter i menigheten til glad og helhjertet innsats for en verdig feiring av jubileet. Så sto en av ungdomslagets oppvartende terner, Lise Koht, fram og leste yndefullt og sikkert «Prolog til St. Paulskirkens 75 års jubileum» og høstet rungende applaus. Forfatteren vil være anonym, men noen av versene må vi få lov til å gjengi i håp om ikke å krenke hverken beskjedenheten eller diktets helhet utillatelig:

*Kom du en gang seilende inn på Vågen
en strålende sommermorgen?
Fløysiden i dyp skygge,
spillende sol over Løvstakken.
Byen halvt i søvn — — stille...
Bare vannets sakte skvulpen om baugen
bryter stillheten.*

*Da — dirrer luften i en sped tone...
Klokker? — Vår kirkes klokker!
Det strømmer varmt i mot deg:
Sursum corda! Tenk på din frelse!
Klokken kaller til bønn.*

*Hvor fattige vi ville være uten denne klokken!
Den taler mildt som en mor der maner sitt barn.*

*Som en mor? — Det er jo vår hellige Mors røst!
Tre ganger om dagen i 75 år lod den manende kallen.
For mange betydde den bare:
Nå er klokken syv, nå tolv, nå syv igjen.
Men til deg som forstår, er dens språk et annet.*

*Eller kom du Allégaten ned
en tindrende vinterkveld?
I majestetisk fred
reist imot stjerners veld
det irrgønne tårn med de slanke spir
fanger ditt blikk, — slik trygghet det gir!*

— — —
*Eller tenker du på en morgenstund
i den halvmørke kirke?
En og en kom de stille inn
for de gikk til sitt virke.*
— — —

*Si meg — fins det i vår by
større sted — — tryggere ly?*

*Her fant vi alltid en trofast hyrde
som ledet oss, tok fra oss syndens byrde,
her vigdes, her døptes, til hvile her stedtes,
de søkende finner, de hungrige mettes.*

*«Terribilis» — hör liturgiens tale —
himmelens forgård i jordens dale.*

*Her strømmer nåden som en mektig elv,
men hver må komme og øse selv
kraft til å elske, kraft til å lide,
kraft til å virke, kraft til å stride,
så jordlivet blir hva det må og kan:
En pilegrimsferd til det Lovede Land.*

— — —
*Tankene går til en stille grav
der like, ved kirkens kor.
Her hviler han som oss kirken gav
gjennom sitt srev på jord.
I evighet skal han signet være,
hans minne leve i glans og ære,
dog først og fremst i en hjertens bønn
at Gur må gi ham en evig lønn.*

Aftenens hovedpost kan en trygt si ble dekket av pastor dr. Duins overordentlig interessante beretning omkring menighetens og kirkens tilblivelse. En lydhør forsamling måtte på de mest spennende punkter finne seg i å vente på løsningen når den i sin helhet ville kunne leses i St. Olav.

Etter desserten kom nye taler. Først ønsket soknepresten å forme en takk til Gud for den signende hånd han hadde holdt over St. Paulskirkens misjon like fra første stund. En takk til overhyrdene og til forgjengerne for all kjærlighet og oppofrende innsats for kirke og menighet. Etter å ha takket St. Fransiskus-Xaverius-søstrene for deres nitide omsorg for kirkens paramenter og utsmykning gjennom alle år, ville han på menighetens og egne vegne hedre to håndens menn som særlig hadde fortjent alles takk: hr. Olaf Endresen, som i over 25 år hadde skjøttet kirketjenerstillingen, og hr. Jacob Maubach. Under sterkt bifall ble de overrakt hver sin minnegave med inskripsjon. Formannen i St. Elisabethforeningen, frk. Esther Angell bar deretter fram en takk til søstrene for deres fine og generøse offersinn når det gjaldt de syke i menigheten. — Herrene C. Smit og konsertmester Schuster sørget siden for lødige musikk, til toastmasteren uforsiktig nok henvend midnatt erklærte ordet fritt. Ungdomspresten, pastor Hansteen Knudsen, følte at natten ennå var ung og at noen ord til Bergens katolske ungdom hørte med på programmet. Men det ble også flettet inn en varm takk til sokneprest Gorissen for hans forbilledlige og utrettelige arbeide med utbredelsen av «St. Olav» innen menigheten, og til pastor Messel for hans store bedrift på fallrepet for sitt virke i Bergen: å bygge opp en egen Bergens-avdeling blant annonsørene i «St. Olav».

Men som sagt, det var blitt midnatt, og skulle en ha fortsatt med å takke like ordfagert, ville all løvprakten ha visnet hen i stille protest. I stedet ble *l i v o t r i v s e l* det siste inntrykk en gjest tok med seg fra jubileumskirkens hengivne og tradisjonsstolte menighet.

Religionslæremøte i København

Etter det Danske Vikariats innbydelse holdtes i dagene 16.—18. oktober på St. Josephs skole i København et møte for religionslærere for å drøfte religionsundervisningen i alminnelighet, nye retningslinjer og metoder. Mer enn 120 religionslærere var møtt fram, deriblant representanter fra Sverige. Fra Norge møtte St. Josepssøstrene overlærerinnen sr. Clémence og sr. Anne-Cécilie, samt undertegete.

Dagsordenen var nøye fastsatt på forhånd med et rikholdig arbeidsprogram. Det begynte med en resitert eller sungen messe for skolebarna og vekslet mellom foredrag om tilpasning av religionsundervisningen etter tidens pedagogiske metoder og det moderne menneskes særpregede mentalitet, samt diskusjon om hvorvidt disse metoder kan brukes til religionsundervisningen. Foruten praktisk innføring i moderne katekese, var der avsett tid til et besøk på Nasjonalmuseet.

Foredragsholderen, pater F. Schreiber, bød et ypperlig stoff i sine innledende foredrag over moderne religionspedagogikk. Han framholdt at den katolske religionspedagogikk har fulgt med i den moderne pedagogikkens utvikling. Over hele linjen har en forlatt den gamle katekismusmetoden med spørsmål og svar til utenatlesning og funnet fram til en arbeidsmetode som ligger for vår tids barn og svarer til deres evne til å forarbeide det stoff som skal gjennomgås. Barna skal lære å kjenne alt det som er viktig i Skriften og Tradisjonen: det glade budskap om Kristus og Guds rike. Den hellige messe og bønningen må stå i midtpunktet for den religiøse oppdragelse. Hver religionstime skal være en enhet og ha et praktisk mål. Religionslæreren skal ikke bare meddele viten, men først og fremst oppdra barna, forme deres karakter, lære dem å leve av troen og vekke trosglede hos dem. Han skal gjøre seg fortrolig med det miljø barna lever i, og han må være seg bevisst at det er *i f a m i l i e n* at barnas egentlige oppdragelse skal finne sted. Framstillingen av det religiøse stoffet må være konkret, og en må bruke det moderne undervisningsmateriale for arbeidsundervisningen, forklare ut fra en bibeltekst eller fortelling på grunnlag av bilder, og bruke et billedspråk som barna forstår.

Skolemessene for de forskjellige alderstrinn viste hvor langt en er nådd for å få barna til å forstå messen og delta aktivt i den. Særlig interesse vakte pastor Leif Kaysers nye sangmesse, der den liturgiske tekst ble sunget av barna på dansk.

En opplevelse for alle var den praktiske framføring av moder Boltsons metode med innledende forklaring av overlærerinnen sr. Clara og en katekese for middelskoleelever på grunnlag av billedtavler, utarbeidet og holdt av pastor Ebbe Simonsen.

Fengslende var også en utstilling av skolemateriale som frambyød et vell av materiale til religionsundervisning fra forskjellige land: nye katekismer, katekismusbilder, bilbilleder, lysbilleder, arbeidsbøker m. v. Fra Norge forelå en del arbeidsbøker etter Bolton-metoden utført av barn ved St. Sunniva-skolen i Oslo.

Religionslæremøtet i København ble en suksess som nok har etterlatt dype spor hos alle deltagere og gitt dem ny arbeidslyst, initiativ og impulser til et meget viktig område: barnas religiøse oppdragelse.

F. J. Fishedick.

Et gripende dokument

Pater Georg: «Guds femte kolonne».

John Griegs Forlag.

«Guds femte kolonne» er en ualminnelig gripende bok. Den har høylig forundret meg, den har gledet meg, men den har også gjort meg ordentlig skamfull. Forfatteren pater Georg, en katolsk prest fra Øst-Europa, fører oss inn bak jernteppet på reise rundt i Russland. Pateren var med i motstandsbevegelsen i sitt hjemland mot nazismen og fascismen, og kom således i kontakt med kommunistiske partisaner og den russiske hær. Da nazismen var slått, fikk han høve til som partisan og «god kommunist» å komme inn i Russland. Ingen ante at han var en troende katolikk og enda mindre at han var prest. Han opptrådte som lege, for han var også utdannet som lege. Han var blitt kjent med en russisk general som i all hemmelighet var en kristen. Denne hjalp ham med pass så han uhindret kunne reise om i Russland hvor han ville. Og nå opplever vi virkelig et eventyr av en reise. Det er et helt nytt bilde som han viser oss av det kommunistiske og ateistiske Sovjet. Det som han forteller har inntil nylig vært ukjent for oss utenfor jernteppet. Russland er nemlig ikke så kommunistisk og ateistisk som vi i alminnelighet har trodd. Ikke bare har den eldre generasjon fra før revolusjonen beholdt sin tro og i all hemmelighet holdt privatandakt i sine hjem, men også den ungdommen som i de siste tredivetårene har blitt innpodet at der er hverken Gud eller Djevel til, har i store flokker gitt opp den gudløse materialisme og har i hemmelighet grepet troen på Gud og det overnaturlige liv! — En menneskealders systematiske og grundige propaganda som bare en totalitær stat med tidens teknikk og vitenskap kan oppdrive og iverksette, har allikevel ikke klart å utrydde menneskets trang og nødvendige behov for å tro på Gud og evigheten. Vi føres inn i Russlands kristne undergrunnsbevegelse, en bevegelse som hverken planlegger militært opprør, sabotasje eller drap, men som i all stillhet og hemmelighet kommer sammen for å be nå dagens arbeid og slit er endt. Det kan være i et lagerrom, en kjeller eller en låve at de møtes, men ikke i de åpne, statsdrevne kirkene. For religionsfriheten er bare taktikk. Enhver som går til kirkene, blir nøye merket av det hemmelige politi.

Vi hører om unge folk som ønsker å få sitt ekteskap velsignet og som derfor kommer til sine besteforeldre for å be dem si de hellige ordene over dem, slik som prestene engang sa da besteforeldrene ble viet, dengangen da man kunne gå i kirke og dyrke sin Gud. Vi får høre hvordan unge foreldre absolutt vil ha sine barn døpt tross de offisielt er ateister. Vi får høre hvordan de lengter etter bønn, Messe og Alterets Sakrament og trosser død eller slavekår i Sibir bare for å komme til møtene. Ja, unge gutter som har vært ivrige ateister, ber om lov til å drive et kollektivt bruk, for der å kunne føre et klosterliv i bønn og arbeid. Alt dette har gjort meg skamfull. Jeg har ikke visst om denne katakombe-kristendom med bønn og gudstjenester i det skjulte som de unge av i dag driver, og har derfor heller ikke bedt for dem. De bønnene som vi ber i fellesskap etter den stille Messe, er for Russlands omvendelse. Jeg mente at det bare var de gamle som trodde og som kanskje bare i få tilfeller lykkedes i å lære sine barn eller barnebarn å tro og å be. Men nå vet jeg mer.

La oss alle slutte oss sammen i et stort og mektig bønnens korstog, slik som vår Pave Pius XII uttrykkelig ber

J kikkerten.

Toleransens dilemma

Vi leser i «Vår kirke» denne notis:

En italiensk senator, Mario Riccio, har bedt statsminister De Gasperi om å «stoppe den protestantiske propaganda som krenker det italienske folks katolske sjel». Han sikter til en 15 minutters protestantisk gudstjeneste som ble sendt i radio en søndag. Protestantene har også bedt om å få komme til i radio i julen og i påsken. Fra amerikansk hold blir det krevd at man kraftig støtter de italienske protestanter. Statsministeren har da også stilt seg velvillig, og utsendelsene vil fortsette. Her i vårt land er vi også meget interessert i at de protestantiske minoriteter i katolske land skal ha full frihet. Men hva ville vi selv si om våre norske katolikker fikk en gudstjeneste i radio?

*

Vi tror at mange ville glede seg. Og vi tror at kristenfolket i Norge ikke ville tape på det.

I Programbladet nr. 18 d.å. sier en ingeniør: «Jeg synes bare at også katolikkene burde komme til i Norsk Rikskringkasting...».

I våre naboland Sverige og Danmark er der regelmessig katolske gudstjenester over radioen.

Hs. Høyærverdighet biskopen innsatte søndag 4. november pastor dr. Gerard Vranken som sokneprest i Haugesund. Om aftenen var det velkomstfest, og til stede var også pater Leo van Eekeren, for hvem St. Josefs menighet hadde holdt avskjedsfest allerede 30. sept.

Der ble også holdt ferming. Foruten her og i Bergen har Hans Høyærverdighet meddelt fermingens sakrament i Arendal og Kristiansand, henholdsvis 30. sept. og 7. okt.

SØSTER EUGENIE

ved St. Josefs Institutt, Oslo, kan 23. november feire sitt 50-års profess-jubileum, d. v. s. dagen for avleggelsen av de evige klosterløfter. Søster Eugenie vil særlig huskes av medlemmene av Oslo Katolske Ynglingeforening, hvis trofaste «mor» hun var gjennom nær to generasjoner.

om, og be for alle disse som ikke bare tror, men som også lenges etter i frihet og trygghet å få lov til å tilbe og elske Gud.

I en hver katolsk familie må denne boken finnes, og den burde leses høyt som familielesning. Da vil vi fullt ut forstå hvilken uerstattelig skatt vi har i våre kristne familier. Våre katolske foreninger burde gjennomgå denne boken. Det vil gi rike impulser til foreningens liv og vekst. Og hva vi selv angår så vil «Guds Femte Kolonne» bidra til vårt indre religiøse liv og advare oss om vi skulle stå i fare for å gripes av religiøs lunkenhet og likegyldighet.

Lars Paul Messel.

UTLANDET:

VATIKANET

Pavens bønn for legapostolatet.

Som avslutning på legfolkets kongress i Rom ba Pave Pius XII denne bønn for legapostolatet, skrevet av ham selv:

«Jesus Kristus, Du som kalte oss til det ærefulle verv å yte vårt beskjedne bidrag til det hierarkiske apostolat, Du som har bedt Faderen om ikke å ta oss bort fra denne verden, men å bevare oss fra det onde, gi oss i overmål av Ditt lys og Din nåde slik at vi kan overvinne syndens og mørkets ånd i oss selv og derved, våre plikter bevisst, standhaftige i det gode og fylt av brennende iver for Din sak ved styrenes, bønnens, handlingens og det overnaturlige livs eksempel, bli mer verdige og egnet til å fremme og befeste Ditt rike av rettferdighet, fred og kjærlighet blant menneskene som er våre brødre.»

BELGIA

De unge kristne arbeideres leder, mgr. Cardijn, om verdenskongressen for legapostolatet.

Mgr. *Cardijn* som er leder av verdenssammenslutningen av kristne arbeidere, erklærte ved hjemkomsten i Brussel at han hadde mottatt meget sterke inntrykk av verdenskongressen for legapostolatet i Rom. «Man kunne ikke merke den minste lille dissonans», uttalte mgr. *Cardijn*. «Der fantes bare brorskap, en fullendt harmoni og en dyp overbevisning om at ingen atombombe, bare *kjærlighet*, kan redde verden.»

Den belgiske arbeiderleder *Deschuyffeler* var ikke helt tilfreds, fordi kongressen hadde forsømt å drøfte det politiske apostolat. Denne mangel var imidlertid blitt utliknet ved Pavens tale, hvor nødvendigheten av legfolkets deltakelse i det politiske liv ble sterkt framhevet.

BELGISK KONGO

200 000 konversjoner i Det hellige år.

I løpet av Det hellige år ble 200 000 negere i Belgisk Kongo og i protektoratet Urundi opptatt i Kirken. Tallet på katolikker i dette område er dermed kommet opp i 3,700 000 og tallet på katekumener i 960 000. De troende betjenes foruten av utenlandske misjonærer, av 289 innfødte prester.

CHINA

Ennå finnes 3000 utenlandske katolske misjonærer i landet.

Den belgiske China-misjonær, pater *Cools*, som ble utvist av China, ble beskyldt for å ha begått «barnemord», uttalte ved ankomsten til Antwerpen at det ennå finnes om lag 3000 utenlandske katolske misjonærer i China. Deres handlingsfrihet er imidlertid sterkt begrenset. Hovedhensikten med kirkefølgelsen i China er å få fordrevet de utenlandske misjonærer, framholdt pater *Cools*.

FINNLAND

Den finske regjering oppretter fast diplomatisk forbindelse ved Den hellige stol.

Det meldes fra vel underrettet hold i Rom at den finske regjering har til hensikt å opprette fast diplomatisk forbindelse

med Den hellige stol i nær framtid. Hittil har Finland vært representert ved en chargé d'affaires, men vil nå bli representert med en minister.

FRANKRIKE

Kardinalene og erkebiskopene om boligspørsmålet.

De franske kardinaler og erkebiskoper har vært samlet til forhandlinger i Paris den 16., 17. og 18. oktober. Fra møtet er det sendt ut en erklæring vedrørende boligspørsmålet i Frankrike. Innledningsvis slås det under henvisning til *Rerum novarum* og *Quadragesimo anno* fast at Kirken har hatt sin oppmerksomhet rettet mot dette samfunnsproblemet og minnes det om at kardinalene og erkebiskopene i Frankrike to ganger etter krigen har pekt på dette alvorlige problem. Erklæringen fortsetter med anerkjennende ord om det arbeide som allerede er gjort av offentlige myndigheter og andre for å bedre boligforholdene for det franske folk. Ikke desto mindre finner kardinalene og erkebiskopene det påkrevet igjen å minne om dette spørsmål på grunn av de moralske problemer som de dårlige boligforhold reiser. I erklæringen rettes det også en inntrengende appell til Frankrikes katolikker om å gjøre hva de makter for dels ved egen innsats, dels ved å øve press på myndighetene for at boligproblemet kan løses så hurtig som råd er.

Kardinaler advarer mot hjemmesitting når det er valg.

Kommunevalgene i Frankrike var preget av meget liten valgdeltakelse. Kardinalene *Gerlier* og *Lienart* har i den forbindelse på det sterkeste påtalt velgernes likegyldighet. Kardinal *Lienart* skriver således:

«Å stemme er en alvorlig forpliktelse som det kan være synd å forsømme. Hver person har en stemme. Bruker han den ikke, er det ensbetydende med å gi den til motstanderne. En person unngår ikke sitt ansvar som samfunnsborger ved ikke å stemme; han øker det.»

«Og biskopen av Limoges, mgr. *Rastouil*, slutter sin advarsel med å understreke at folk har det styre det fortjener.»

Katolsk fjernsynsbyrå opprettet.

Den internasjonale, katolske sammenslutning for kringkasting og fjernsyn, har opprettet et undersekretariat for fjernsyn i Paris. Dominikanerpater *Richard* som er knyttet til den franske fjernsynsbyrå, har fått ledelsen av dette sekretariat.

Det arbeides nå med å få opprettet lærestoler ved alle katolske universiteter for fjernsyn og fotografering.

HOLLAND

Mindszenty-filmen forbudt!

Det hollandske filmbyrå som har importert Mindszenty-filmen «Skyldig i forrederi» fra De Forente Stater, har meddelt pressen at den hollandske filmsensur har forbudt filmen med den begrunnelse at den «støter an mot den offentlige orden og gode seder». Filmbyrået har forlangt saken tatt opp til fornyet behandling.

Den hollandske almenhet forstår overhodet ikke denne avgjørelse. Organisasjonen til demokratiets forsvar som står over partiene, har i et telegram til statsminister *Willem Drees* nedlagt en skarp protest mot undertrykkelsen av filmen og pekt på at en rekke kommunistiske filmer er sluppet igjennom sensuren.

ITALIA

Verdenssammenslutning av katolske lærere dannet.

På den internasjonale, katolske lærerkongress som ble holdt i Rom i midten av oktober, ble det besluttet å danne en internasjonal, katolsk lærerorganisasjon. Presidenten for det hollandske, katolske lærersamband, H. G. *de Boer*, ble valgt til formann for den nye internasjonale organisasjon, som har satt seg som oppgave å levendegjøre de katolske prinsipper i oppdragelsen i verden og gjennomsyre den med katolsk tro.

Bønnedag for erkebiskop Stepinac.

I det marmertinske fengsel i Rom ble det på 5-årsdagen for domfellelsen av erkebiskop *Stepinac* holdt en bønnedag. En rekke av de langflyktige biskoper fra Øst-Europa var til stede.

JAPAN

Ny biskop.

I den japanske buddhismes hovedstad, Kyoto, er den første biskop i bispedømmet Kyoto, mgr. *Paul Furuya*, blitt konsekrert av den apostoliske delegat for Japan, erkebiskop *von*

BØKER INNGATT TIL ANMELDELSE:

Sigrid Undset: Caterina av Siena (Aschehoug).

Graham Greene: Slutten på leken (Gyldendal). Overs. av Peter Magnus.

Bøkene vil bli anmeldt i neste nr. av St. Olav, henholdsvis av dr. Pavel Fraenkl og redaktøren.

Fürstenberg. Som medkonsekratorer fungerte erkebiskopen av Tokio, mgr. *Doi* og biskopen av Nagasaki, mgr. *Yamaguchi*. Alle Japans biskoper, om lag 100 prester, og store menneskemengder, tok del i høytideligheten som av pressen ble kommentert med megen velvilje. Den nye biskop forsvarte Kirkens rettigheter med stort mot under siste krig, og ble av den grunn fengslet.

Erkebiskopen av Tokio innvier redemptoristkloster.

Erkebiskopen av Tokio, mgr. *Doi*, har innviet et nytt redemptoristkloster i Japans hovedstad.

JUGOSLAVIA

Prest skutt i mørket.

Natten til den 21. september i år ble den katolske prest *Oblak* som har vært sin menighets hjelper og trøster i over 24 år, kalt til vinduet i sin prestegård i Preska. Da han trodde det dreiet seg om et sykebesøk gikk han hen til vinduet i sitt sovekammer i første etasje. Der ble han rammet av to skudd og falt dødelig såret om. Pastor *Oblak* var 76 år gammel. Politimyndighetene sier at de ikke vet hvem morderne er.

Pastor *Oblak* hadde nektet å slutte seg til «folkefrihetsfronten» og å bli medlem av den slovenske «folkeprestforening» som er opprettet av det kommunistiske politi og understøttet av kommunistene. Alle slags vanskeligheter ble så lagt i veien for presten i hans virke. Det gikk så langt at han måtte bryte kontakten med sine sognebarn og ble berøvet sine rasjoneringskort. Han levete på almisser fra de troende.

I fjor vår ble han dømt til å betale 5000 dinarer i bøter fordi han hadde undervist barn i katekismus før den første kommunion.

Etter mordet forsøkte politiet å slette ut alle spor etter morderne. Den kommunistiske presse har skrevet meget om dette mord, men søkt å fremstille saken slik at presten og morderne hadde stjålet verdifulle hellige kar i kirken og at morderne av den grunn nå hadde forstått å kvitte seg med et besværlig vitne!

Folket i sognet er selvsagt ikke i tvil om at mordet er begått av stedets kommunister.

Slik går det for seg i Tito's Jugoslavia som våre idrettsorganisasjoner opprettholder regelmessig kontakt med og som våre aviser bringer solstrålefortellinger fra.

KOREA

Befolkningen kastet ut i den største elendighet.

Fides gir i en melding opprørende enkeltheter om den åndelige og materielle nød som nå rår i Korea, som følge av den krig herrerne i Kreml slapp løs over landet. Storparten av befolkningen er forvandlet til flyktninger og tiggere. Selv de som har kunnet vende tilbake til uskadede hjemsteder er prisgitt hungersnød.

I hovedstaden Seoul drives der i stor utstrekning svartebørshandel med næringsmidler og nødvendige ting, som skriver seg fra plyndringer i den tid byen var evakuert. Den alminnelige moral har nådd et lavmål. Særlig er ungdommen hardt rammet. Store flokker av foreldreløse barn streifer omkring og kirkens karitative institusjoner har meget vanskelig for igjen å få bragt dem under disiplin. Hungersnøden er stor, da bare om lag 35 % av landets rismarker ble til-sådd. Hertil kommer tørken i sommer som herjet stygt.

PORTUGAL

Falske sensasjoner om Fatima.

Erkebiskopen av Lyon, kardinal *Gerlier*, som selv var til stede i Lisboa og i Fatima og hørte den pavelige legat, kardinal *Tedeschini's* tale, har uttalt til en representant for den franske katolske avis «La Croix», at avsnittet om Den hellige fars åpenbaringer har vært uriktig gjengitt i verdenspressen. Kardinallegaten uttalte ikke at Den hellige jomfru hadde vist seg for Paven, men at Paven fire ganger, nemlig den 30. og 31. oktober og den 1. og 2. november 1950 i Vatikanets have hadde sett det samme solunder som inntraff i Fatima den 31. oktober 1917 og som ble iaktatt av 70 000 mennesker. Kardinal *Tedeschini* ble underrettet om dette av Paven selv under en audiens for avreisen til Fatima.

Kardinal *Gerlier* uttalte videre at han overhodet ikke tviler på at det dreier seg om overnaturlige ting. Budskapet fra Fatima: Bønn, bot og fred, har for tiden en så stor betydning at det ikke er merkelig at det skapes flere sentraler for spredningen av det.

Avisen «De Tijd», som utkommer i Amsterdam, foreller

at Paven til å begynne med hadde bedt kardinalen ikke å omtale solunderet, men på kardinalens inntrengende henstillinger hadde Paven gitt etter med følgende ord: «Godt, men på Deres ansvar».

ROMANIA

Landet er fullkommen ruinert.

Biskopen av Savannah-Atlanta, mgr. *Gerald O'Hara*, som i fjor i juli, som leder av det apostoliske nuntiat i Bucuresti, ble utvist av Romania, har i Charleston holdt foredrag om tilstandene i dette ulykkelige land. Biskopen uttalte at kommunistene har ruinert landet fullstendi: åndelig, økonomisk og sosialt. Trass i all propaganda er befolkningens levestandard bragt ned til et minimum. Kommunistene fortsetter å plyndre landet ut. «Det er et faktum», uttalte biskopen, «at storparten av befolkningen øyeblikkelig ville forlate landet om den fikk anledning til det».

SLOVAKIA

Den gresk-katolske kirke i Slovakia tilintetgjort.

Den østerrikske ukeavis «Der Volksbote» melder at likvideringen av den gresk-ortodokse kirke i den østlige delen av Slovakia ved innlemmelse i den av Kreml misbrukte russisk-ortodokse kirke nå er fullbyrdet. Den kommunistiske regionalregjering i Slovakia betrakter spørsmålet om denne unierte kirke nå som «løst»

Av de 300 gresk-katolske prester har om lag hundre under sterkt press «gått over» til den russisk-ortodokse kirke. 150 prester er arrestert og deportert. 30 prester har klart å forsvinne i sivile yrker, mens 20 virker som prester i katekombekirken. Denne kirkes innflytelse på de troende er meget sterk og tiltar uavbrutt, da den russisk-ortodokse kirke fullstendig har tapt all tillit etter at den har alliert seg med kommunismen.

Det heter videre at de kommunistiske funksjonærer har grepet til alle midler for å få beveget prestene til å slutte seg til den russisk-ortodokse kirke. Det fortelles bl.a. at «referenter» som er knyttet til kirkene har fått opptil 40 000 slovakiske kroner i premie for hver prest de har fått til å «gå over».

SVEITS

1300 katolske sveitsiske misjonærer i virksomhet.

Ifølge statistiske oppgaver som er nådd oss fra Sveits, virker i dag om lag 1300 katolske sveitsiske misjonærer på kirkens misjonsfelter verden over.

Eukaristisk kongress i Einsiedeln under enorm tilslutning.

Katolikkene i Sveits har under enorm tilslutning feiret sin tredje eukaristiske kongress i Einsiedeln i nærvær av hele det sveitsiske episkopat og den apostoliske nuntius i Bern, mgr. *Bernardini*. Kongressens høydepunkt var en tale av Den hellige far over Radio *Vaticana*. Paven oppfordret de sveitsiske katolikker til omsette sin tro i handling og viste til de kristne i de første hundreder av vår tidsregning. Ved sitt eksempel, uttalte Den hellige far skapte de en kristen atmosfære i en ikke-kristen kultur. I dag gjelder det for de kristne kompromisløst å forsvare den kristne tro og arbeide for å levede-gjøre Kristi sak i det offentlige liv. Oppgavene som må løses tåler ingen utsettelse, da de livsformer Kirkens motstandere vil påtvinge menneskene ikke skiller seg vesentlig fra hedenskapets i tidligere tider. «Resultatet av deres anstrengelser avhenger av Gud», uttalte Paven. «Men ett er både sikkert og visst: Det vil bringe lykke om dere bringer deres eget liv i overensstemmelse med deres tro.» I en telegrafisk hilsen til Den hellige far lovet deltagerne ubrytelig troskap mot Kirken og Den hellige far.

SVERIGE

Katolsk skole i Göteborg til minne om dronning Astrid.

Ved hjelp av belgiske katolikker, vil det bli reist en katolsk skole i Göteborg til minne om dronning Astrid.

TANGANYIKA

Merkelig opptreden av FN-delegasjon.

Nylig besøkte en FN-delegasjon for annen gang Tanganyika-området i Afrika, men ignorerte fullstendig også denne gang den betydelige katolske misjon i dette område, til tross for at tre av delegasjonens medlemmer oppholdt seg i umiddelbar nærhet av tre store katolske misjonssentre. FN-delegasjonen tok bare kontakt med regjeringen, noen europé-

ere som har forstått å samle seg rikdom i dette område, noen indiske storkjøpmenn og noen halveuropeiserte afrikannere, som ikke lenger har noen som helst føling med den infødte befolkning.

«Vet ikke disse herrer», heter det i en katolsk kommentar, «at de katolske misjoner har oppholdt seg i landet siden 1868, dvs. lenge før noen europeisk stat fant veien dit? Vet de ikke at disse misjoner har befriet tusenvis av slaver og gitt dem utdanning? At disse misjoner innførte kultivering av palmen, brakte gummitrær og bomull til landet? At de grunnla skoler, klinikker, sykehus, utdannet de infødte i en rekke håndverk og sørget for at mange av de infødte fikk høyere utdanning? Hvorfor ble så disse misjoner fullstendig ignorert?»

Vi for vår del vil bare ha stillet følgende spørsmål: Hva slags folk er det egentlig FN bruker i sin tjeneste? Og bygger organisasjonen faktisk på opplysninger, samlet inn av slike folk?

TSJEKKOSLOVAKIA

Arresterte geistlige deporteres til Sovjet-Unionen.

Hundreder av politiske fanger i konsentrasjonsleiren Joachimstal og i andre konsentrasjonsleire i Tsjekkoslovakia, blant dem mange katolske geistlige, er deportert til Sovjet-Unionen, heter det i en melding fra Wien. Blant de deporterte geistlige er de tidligere provinslederne for jesuittene og fransiskanerne. Listene over dem som skulle deporteres, ble satt opp etter anvisninger av det sovjet-russiske hemmelige politi.

De melder fra Mähren at alle personer som lytter til kringkastingsstasjoner i utlandet eller overværer gudstjenester nå skal meldes til sikkerhetspolitiet.

Kontoret for kirkelige anliggender i Praha er for tiden opptatt med å oppløse alle klosterbiblioteker i landet. De verdifulleste verker er det meningen å «overdra» den tsjekkiske stat.

Hvor er erkebiskop Beran?

Det forlyder i Rom at erkebiskop *Beran* nå skal være internert i en konsentrasjonsleir i Telce i Mähren. Det skal dreie seg om et kloster som er forvandlet til konsentrasjonsleir for prester.

Sjelens uødélighet må ikke omtales.

Kontoret for «kirkelige» anliggender i Praha, har henstillet til de s. k. patriotiske «prester» ikke å nevne sjelens uødélighet i sine prekenes.

Teologi-professoren som ble slått i hjel.

Professoren i teologi ved universitetet i Brno, dr. *Joseph Koutny*, ble av de tsjekkiske kommunister meldt avgått ved døden den 1. mai i år.

Ifølge troverdige vitneutsagn ble professoren slått i hjel og senere hengt.

TYSKLAND

St. Hedwigs-katedralen i Berlin skal gjenreises.

St. Hedwigs-katedralen i Berlin som ble truffet av brannbomber under et bombeangrep på byen i mars 1943 og totalt ødelagt, skal nå gjenreises. Bonifatius-sammenslutningen har sammen med den ny-utnevnte biskopen av Berlin, mgr. *Weskamm*, rettet en appell til alle Tysklands katolikker om å yte bidrag til gjenreisningen. Avdøde kardinal *von Preysing* rettet i sitt testamente en inntrengende bønn til sin etterfølger om å gjenreise katedralen som betød så meget for katolikken i Berlin.

Kommuniststyret i Øst-Tyskland forbyr opplesning av fredshyrdebrev.

Kommuniststyret i Sovjet-sonen i Tyskland som har fredssaken som en av sine fremste programpunkter, har forbudt offentliggjørelsen av et hyrdebrev fra de tyske biskoper til tross for at dette hyrdebrev utelukkende hadde som emne freden og fredens sak. I hyrdebrevet oppfordres alle troende til å be for freden og understrekes nødvendigheten at det hersker fred ikke bare mellom nasjonene men også mellom de kristne innbyrdes. Hyrdebrevet maner til fred og forsoning i det sosiale liv og kaller til samling av alle krefter for å styrke Kirkens innflytelse i det offentlige liv.

Den tidligere rikskansler Brüning overtar professorat ved universitetet i Köln.

Den tidligere leder av det katolske, tyske sentrumsparti, forh. rikskansler dr. *Heinrich Brüning*, overtok den 1. november lærestolen i politisk vitenskap ved universitetet i Köln.

Den amerikanske armé hylder kardinal von Preysings minne.

For kort tid siden ble det avslørt en minnetavle over den tidligere biskop av Berlin, kardinal *von Preysing*, i sykehuset til den 279. amerikanske armé i Berlin-Lichterfelde. Tavlen har følgende inskripsjon: «Til rettferdighetens uforsagte forsvarer».

Den amerikanske høykommissær *McCloy* var til stede under høytideligheten og ga uttrykk for tilfredshet over at den amerikanske armé æret minnet til en så betydelig personlighet. Biskopen av Berlin mgr. *Weskamm*, framholdt i sin takketale at kardinal von Preysing hadde stått over nasjonene og ble aktet like høyt av amerikanerne som av tyskerne.

UNGARN

Skal Stephansdomen i Budapest omgjøres til statsbibliotek?

Kommunistregjeringen i Ungarn har på et av sine siste møter drøftet en plan om å omdanne *Stephansdomen* til statsbibliotek!

O B S !

På grunn av sykdom vil forsinkelse i utsendingen denne gang være uundgåelig. Vi ber også om overbærenhet i tilfelle feilsendinger.

En må regne med at ekspedisjonen for det meste vil være stengt i de nærmeste par uker.

St. Olavs administrasjon.

Bergensere!

Benytt Dem av de averterende!

Og hils fra St. OLAV!

O. Kavli A.s

BERGEN

Alliance

KONFEKTFORRETNING

Nygårdsgate 1. — Telf 11 907 Bergen

All i sjokolade

«PROTEKTOR»

G. Waage

BERGEN

Blyglassvinduer - skaper
det rette interiør

Be om forslag

Didr. Andersen & Søn A-s
BERGEN

BERGEN

ROSEN LUND
KONG OSCARSGT. 10

Daglig nybrent
kaffe fra
egget brenneri

ERLING KRAGE A.S.
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen
Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»

NYGÅRDSGT. 12

MANUFAKTURVARER
SENGEUTSTYR

Sverre W. Monsen
Bergen

BIRGER MICHELSEN

MALERMESTER
FOSSWINKELGATE 20
Maler prestegården i Bergen
Tlf. 12 443 — 97 269

Gjertsen
i Småstrandgaten

≡≡≡ **BOKHANDEL** ≡≡≡
BERGEN

L. W. TORNØE A-s

≡≡≡ *Papirhandel* ≡≡≡
BERGEN

KOBA CHRISTENSENS

BEGRAVELSESBYRÅ
ENGEN 37 - BERGEN

Telefon: 11 804
Privat: 98 013 - 96 588

Hos oss finner De alt i
UNDERTØY — SENGEUTSTYR
FABRIKUTSALGET

All slags
skadeforsikring

BRØDR. KREBS

Børste & Penselindustri

Telefon 11 317 Bergen

Chr. Vestheim & Co.

MEK. VERKSTED & RØRFORRETNING
VESTRE STRØMKAI 1 — BERGEN — TELEFON 16 794

Margot Foss A-s
PARFYMERI
BERGEN

Sølv
for *Theodor Olsens Eft.* alle
JUVELER SMÅSTRANDGT. 4 anledninger

KR. JOHANNESSEN

Gamle Nygårdsvei 1 - Telefon 11 711

Alle sorter: SMØR - OST - VILDT

Hopsdal & Dahl A/s

Aut. Install.-, Radio- og Utstysforretning

TORNØEGÅRDEN — BERGEN

Johan H.
BENTZON
Etabl. 1872 A/S

KOLONIAL — VASKEARTIKLER
En gros Telefon 10106

Anton Bastiansen Eft.

BERGEN

Skottegatens Manufaktur

TLF. 15 48 6

BERGEN

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Spesialforretning i
 RUSTFRITT STÅL
 for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**Beste
 og hurtigste
 slipemiddel
 for lager og
 ventiler**

CANTEMUS DOMINO

Katolsk Salmebok

Nyeste utgave

Kr. 8.00

ST. OLAVS FORLAG

Akersveien 5, Oslo

«NORMA»

har alt i kolonialvarer

Ullevålsv. 1, Oslo. - Tlf. 33 23 09

EINAR LEONTHIN

Fryselagring
 av matvarer

Vi har frysebokser ledig både i Oslo
 Havnelager, Langbryggen, og i vår
 eiendom Christian Krohngsgate 30.
 Vår brosjyre «Hva husmoren bør vite
 om frysing av matvarer» sendes på
 anmodning. Boksleien er fra kr. 2.50
 til kr. 5.00 pr. mnd. etter størrelsen.

**AKTIESELSKAPET
 OSLO HAVNELAGER**

Sentralbord 42 07 56

Hvorfor ikke

benytte Dem av en katolikk ved bestilling av trykksaker?

John Johnsens Trykkeri, Oppdal

FREDRIK HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Farvehandel

Kirkegt. 3, Oslo

Telefon: butikk 42 30 63

kontor 42 15 22 - 41 60 79

**HANS KARLSEN
 MALERFORRETNING**

Utfører all slags
 malerarbeid

Tordensskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet